

**CU PRIVIRE LA HOTĂRÂREA JUDECĂTOREASCĂ
CONTRAVENȚIONALĂ: PROBLEME ȘI SOLUȚII
REGARDING COURT RULING ON CONTRAVENTIONAL CASE.**

**Sergiu FURDUI,
judecător
dr., conf. univ.**

Summary

The dimension of law issues in the area of contraventions, mainly consisting in establishment and development of law on contravention in the legislative system of the Republic of Moldova, prefigures the fundamental restructuring of the national jurisprudence, legal science and process of education in law, so that this article brings up the issue for practical and scientific discussion that is important and urgent for jurisprudence aimed at the court ruling pronounced for the contraventional cause.

In the context of examined issues and guided by the statement of the ancient philosopher Aristotle: "The judge is the law that lives", we suggest a new conception concerning court ruling on an contraventional case and revealing some aspects of normative, jurisprudential, educational and legal nature, we draw conclusions based on the interdependence between theoretical and practical knowledge, that is on the way of legislative, doctrine and jurisprudential development.

Keywords: *The legal system of the Republic of Moldova, contraventional law, contravention code, the court, court decision pronounced in the contraventional case, contravention case, motivation of the decision, the act of contraventional justice, the scientific and practical research, the draft Code of Procedure Contraventions.*

Hotărârea judecătorească contravențională, în accepțiune generală, prin prisma prevederilor articolelor 458 alin.(2), 460, 462,473, 477, 479 și 480 Cod contravențional, se clasifică în următoarele categorii:

- a) încheierea pronunțată de instanța de judecată prin care sunt soluționate:
- b) chestiunile legate de cererile și demersurile înaintate în ședința de judecată, precum și de alte probleme semnalizate în cursul procesului de judecată;
- c) chestiunile legate de explicarea suspiciunilor și neclarităților la executarea sancțiunii contravenționale, precum și de alte probleme ce vizează executarea hotărârii judecătorești;
- d) hotărârea pronunțată de instanța de fond prin care, în deliberare, sunt soluționate aspectele de fapt și de drept ale cauzei judecate;

- e) decizia pronunțată de instanța de recurs prin care sunt soluționate chestiunile de drept supuse controlului judiciar la verificarea legalității și temeiniciei hotărârii atacate;
- f) hotărârea pronunțată de instanța de revizuire prin care sunt revizuite deciziile și hotărârile irevocabile în cazurile prevăzute la articolul 475 alin.(2) Cod contravențional.

La această dimensiune juridică s-au acumulat un set de probleme importante și actuale care necesită a fi examinate, dat fiind că calitatea hotărârii judecătorești influențează substanțial valoarea actului de justiție contravențională.

Potrivit Raportului statistic privind activitatea judiciară, în anul 2018 Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, fiind sesizat cu 4436 recursuri declarate împotriva hotărârilor contravenționale pronunțate de judecătorii, a judecat 4198 recursuri, dintre care 1171 au fost admise, fiind casate hotărârile atacate cu: a) pronunțarea unei noi hotărâri în 104 cauze și b) dispunerea rejudecării cauzei în 1067cauze, iar în 3027 cauze a fost menținută hotărârea instanței de fond.

Numărul cauzelor contravenționale soluționate în anul 2018 reprezintă o creștere cu 485 cauze față de numărul celor soluționate în anul 2017 (3711 cauze). Media anuală 2018 ce i-a revenit unui judecător desemnat pentru judecarea recursurilor împotriva hotărârilor contravenționale este de 699 cauze, care, la fel, este mai mare decât cea din anul 2017 (618 cauze).

Analizând datele statistice menționate în raport cu temeiurile de drept puse la baza soluțiilor de casare a hotărârilor judecătorești atacate cu recurs contravențional, se observă că una din cauzele principale ce a condus la soluția prevăzută la articolul 473 alin.(2) Cod contravențional este calitatea insuficientă a redactării hotărârii contravenționale pronunțate de instanța de fond.

Fără sa aducem dreptului, ba chiar și obligației din partea judecătorului de a acționa după bunul plac la redactarea hotărârii judecătorești, totuși, considerăm că e timpul să fie reevaluată și, respectiv,reglementată această activitate importantă pentru actul de justiție, astfel încât să fie elaborată o nouă concepție cu privire la hotărârea judecătorească pronunțată în cauza contravențională.

Potrivit concepției enunțate, redactarea hotărârii judecătorești contravenționale se bazează pe următoarele principii:

- a) textul hotărârii se elaborează de judecător în limba de stat;
- b) textul hotărârii se elaborează în limbajul, ortografia și punctuația cu caracter juridic, conform tehnicii judiciare și normelor limbii literare;
- c) textul hotărârii cuprinde cuvinte, expresii și termeni de circulație juridică, precum și de altă circulație restrânsă, din domeniul aplicat;

d) textul hotărârii cuprinde prevederi din legislație, din jurisprudență și din doctrină, care nu se reproduc, dar se face trimitere la ele prin interpretare judiciară;

e) textul hotărârii cuprinde soluția adoptată, formulată exact și precis în corespundere cu prevederile legii;

f) textul hotărârii este transparent, public și accesibil.

Urmarea principiilor enunțate, textului hotărârii judecătorești contravenționale se va expune conform următoarelor reguli:

a) considerentele și concluziile sunt expuse coerent, consecvent și echilibrat;

b) fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat; într-o frază este exprimată o singură idee;

c) se utilizează termeni adecvați, compatibili cu cei utilizați în legislația națională și cea internațională;

d) noțiunea nu se redă prin definiția ei sau printr-o expresie frazeologică, ci prin termenul respectiv;

e) terminologia utilizată este constantă și uniformă ca și în celelalte hotărâri judecătorești; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia;

f) neologismele se folosesc numai dacă sunt de largă circulație;

g) se evită tautologiile juridice, precum și folosirea regionalismelor, a cuvintelor și expresiilor nefuncționale, idiomatice, neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

h) se respectă cu strictețe regulile de ortografie și punctuație.

Un aspect important al concepției promovate constituie motivarea hotărârii judecătorești pronunțate în cauza contravențională, de vreme ce motivarea propriu – zisă produce un impact decisiv asupra soluției adoptate de instanța de judecată, înlăturând arbitrariul judiciar la soluționarea cauzei.

În procedura contravențională, motivarea hotărârii reprezintă o garanție pentru contravenient și pentru victimă de a fi auzite în procesul contravențional și, respectiv, de a cunoaște considerentele instanței de judecată puse la baza soluției date, or concluziile judecătorului se axează pe examinarea capetelor de acuzare și a mijloacelor de apărare, astfel încât poziția susținută de partea procesuală să fie înțeleasă și examinată.

Principiul privind motivarea hotărârii judecătorești, într-o respectarea articolului 6, paragraful 1 din Convenție, asigură în mod substanțial dreptul la un proces echitabil, dat fiind că „Rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. ... Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar, de asemenea, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse” (Hotărârea CtEDO din 11 octombrie 2011 în cauza Fomin contra Moldovei, par. 31.).

Motivarea hotărârii contravenționale nu semnifică un volum mare de conținut, ea nu trebuie neapărat să fie înșiruită pe zeci de foi, așa după cum se obișnuiește uneori, ci trebuie relevată concis și clar, concluziile fiind laconice și coerente, astfel încât conținutul hotărârii judecătorești contravenționale să fie expus într-o consecutivitate logică și bună înțelegere, lipsit de ambiguități și de contradicții.

Obligația instanței de judecată de a-și motiva hotărârea pronunțată nu trebuie înțeleasă ca necesitând un răspuns detaliat la fiecare argument înaintat în sprijinul unui interes procesual, ci de a se pronunța, în mod separat, asupra motivelor de fapt și de drept invocate de părțile procesului contravențional și, în consecință, să domine un echilibru judicios între temeiurile de fapt și de drept care au dus la soluția adoptată.

Prin urmare, motivarea hotărârii judecătorești contravenționale presupune:

- aprecierea probelor cercetate în ședința de judecată, în special expunerea clară și temeinică a motivelor pentru care au fost admise probele prezentate de partea procesuală, cât și cele pentru care au fost respinse;

- stabilirea stării de fapt și de drept în cauză prin expunerea faptelor constatate, vinovăției sau nevinovăției persoanei trase la răspundere contravențională;

- interpretarea judiciară a normelor de drept aplicabile în cauză;

- calificarea contravenției și alegerea soluției legale la rezolvarea speței deduse judecării.

În această ordine de idei, urmează a fi revăzută:

- modalitatea de expunere a stării de fapt stabilite în cauză, astfel încât să se releve clar și cuprinzător: descrierea faptei criminale considerată contravenție, locul, timpul, modul comiterii, forma și gradul de vinovăție, motivele și rezultatul contravențional, etc;

- modalitatea de expunere a declarațiilor făptuitorului, părții vătămate și martorilor, fără ca să fie reproduse detaliat în conținutul hotărârii, ci numai să fie analizate, din punct de vedere juridic, și apreciate, ca probe;

- modalitatea de apreciere a probelor prezentate de părți, astfel încât să fie laconice și înțelese, or întinderea exagerată a considerentelor instanței, cu un conținut vag, steril și irelevant, provoacă neclarități și ambiguități, ce echivalează cu apreciere incompletă și subiectivă a probatoriului administrat;

- modalitatea de expunere a concluziilor asupra chestiunilor soluționate, dat fiind neinspirată practica de lipsă, în principiu, al concluziilor de substanță juridică ce se impun și, concomitent, reproducere integrală a textelor de lege, de convenții și tratate internaționale, a dispozițiilor din hotărârile explicative ori din recomandările CSJ, a pasajelor din lucrările științifice, sau de preluare automată a concluziilor cu caracter general și abstract din alte hotărâri judecătorești, etc.;

- modalitatea de indicare a soluției enunțate în partea dispozitivă a hotărârii, astfel încât conținutul propriu – zis să corespundă exact cu

cel din redacția soluției prevăzută la articolele 462 alin.(5), 473 alin.(1) și 447 alin.(1) Cod contravențional.

Cât privește interpretarea și aplicarea legii la judecarea cauzei contravenționale, la fel, se impune a fi analizată și apreciată această activitate importantă pentru actul de justiție, prin crearea unor noi mecanisme eficiente, cum ar fi recursul în interesul Legii contravenționale și, chiar, la nevoie, de reglementare a procesului de redactarea hotărârii judecătorești contravenționale, ce ar include:

a) stabilirea stării de fapt;

b) alegerea și interpretarea normei de drept aplicabile în speță;

c) calificarea contravenției prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile comise și semnele componenței de contravenție, prevăzute de norma specială din Codul contravențional;

d) stabilirea sancțiunii în baza circumstanțelor atenuante și/sau agravante constatate;

e) stabilirea și enunțarea concretă și precisă a soluției legale reclamată la caz.

Pe această linie de gândire juridică, se impune o nouă viziune și asupra redactării deciziei instanței de recurs, mai cu seamă în cazul în care este menținută hotărârea contravențională atacată.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în cazul în care se menține hotărârea atacată, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanța de fond. În cazul în care instanța de fond și-a motivat hotărârea adoptată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, instanța de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (Hotărârile CtEDO Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei).

Totodată, în cazul în care se pronunță o nouă hotărâre, decizia instanței de recurs trebuie să fie motivată, prin prisma procesului de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți, iar în cazul sancționării făptuitorului, - și cercetării directe și nemijlocite a probelor acuzării, în raport cu starea de fapt constatată, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În context, reieșind din faptul că nu este susceptibilă căilor de atac, decizia instanței de recurs privind casarea hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei la aceiași instanță judecătorească, are o semnificație deosebită, sub aspectul motivării.

Pentru instanța de rejudecate, nu sunt atât de relevante dispozițiile cu privire la istoricul cauzei contravenționale și textele de lege, de hotărâri judiciare, de surse științifice aplicate, după cum se obișnuiește, cât importante sunt temeiurile de fapt și de drept care au dus la soluția prevăzută la articolul

473 alin.(1), pct.2), lit. c) Cod contravențional, astfel încât hotărârea instanței de recurs necesită, în principal, să cuprindă clar temeiul de casare, prevăzut la articolul 466 Cod contravențional, dezvoltat cu argumente solide, precum și indicațiile concrete și precise care urmează a fi îndeplinite la rejudecarea cauzei contravenționale în instanța de fond.

Din perspectiva concepției promovate, în susținerea demersului nominalizat propunem următoarele acțiuni în vederea soluționării problemelor de drept ce vizează hotărârea judecătorească pronunțată în cauza contravențională:

a) Sub aspect normativ, se impune o nouă concepție procedural-contravențională cu privire la reglementarea hotărârii judecătorești contravenționale și, pe această linie de concluzii, optăm pentru următoarea clasificare:

1) sentință privind sancționarea persoanei vinovate de comiterea contravenției, sau privind încetarea procesului contravențional, sau privind examinarea contestației împotriva procesului – verbal privind constatarea și sancționarea contravenției - de către instanța de fond;

2) decizie privind judecarea recursului sau privind cererea de revizuire - de către instanța de recurs și de către cea de revizuire a procesului contravențional.

3) încheiere - de către instanța de judecată privind soluționarea cererilor și demersurilor înaintate în cursul procesului contravențional de judecată.

În context, cu titlu *de lege ferenda*, am elaborat proiectul Codului de procedură contravențională, care cuprinde noi norme procedurale ce reglementează hotărârea judecătorească pronunțată în cauza contravențională - proiect de lege pe care intenționăm să-l publicăm în viitorul apropiat.

În conținutul normativ - contravențional pe care-l propunem, evidențiem restabilirea rolului și locului Curții Supreme de Justiție în sistemul de jurisdicție contravențională prin instituirea căilor extraordinare de atac: recursul în anulare și recursul în interesul Legii.

b) Sub aspect jurisprudențial, pledăm pentru adoptarea unei Hotărârii explicative cu privire la hotărârea judecătorească contravențională.

În temeiul articolelor (2) lit. e) și (16) lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, una din competențele de bază, de care dispune instanța supremă, este adoptarea hotărârii explicative în chestiunile de practică judiciară a aplicării uniforme a legislației.

În activitatea sa de exercitare a atribuțiilor prevăzute de lege, Curtea Supremă de Justiție soluționează multiplele și diverse chestiuni legate de practica judiciară cu privire la interpretarea judiciară și aplicarea unitară și uniformă a legislației, adoptând, în acest sens, hotărâri explicative cu caracter de recomandare pentru instanțele de judecată, contribuind decisiv la unificarea practicii judiciare și, respectiv, la aplicarea uniformă și unitară a legii.

Or, practica judiciară cu privire la hotărârea contravențională este neomogenă și neunitară, dat fiind că cauzele contravenționale sunt judecate prin hotărâri definitive și irevocabile date de curțile de apel, ca instanțe de recurs, fapt ce creează o situație total diferită în raport cu cauzele penale, civile, administrative, care se soluționează în recurs de Curtea Supremă de Justiție, unica instanță supremă comună în sistemul judecătoresc.

Iată de ce, pledând pentru o hotărâre explicativă a Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție cu privire la hotărârea judecătorească contravențională, considerăm oportună desfășurarea, cât mai curând, a unei activități profesionale, în acest sens, bazată pe o serioasă și temeinică documentare științifică, legislativă și judiciară, cu respectarea și aplicarea procedurilor, metodelor, principiilor și tehnicii juridice adecvate, astfel încât să fie oferite recomandări valoroase și utile pentru judecători la redactarea hotărârii contravenționale.

c) Sub aspect educațional - profesional, pledăm pentru restabilirea disciplinelor didactice ce vizează dreptul contravențional în cadrul Institutului Național al Justiției la instruirea inițială a audienților- candidați la funcțiile de judecător și de procuror, precum și pentru restabilirea tematicii cu privire la judecarea cauzelor contravenționale la instruirea continuă a judecătorilor în exercițiu.

Urmărind desfășurarea acestui proces educațional juridic, participând la instruirea continuă, în ultimii trei ani am observat o tendință de a diminua importanța disciplinelor ce vizează materia contravențională pentru cursurile de formare inițială și continuă a judecătorilor.

În Planul de formare inițială a candidaților la funcția de judecător și de procuror pe perioada 01.10.2016 – 31.03.2018 aceste discipline nu se mai regăsesc în postură autonomă, nefiind prevăzute nici ca curs fundamental, nici ca curs de specializare, spre deosebire de planurile similare anterioare.

La fel, în Planurile anuale de formare continuă a judecătorilor și procurorilor este umbrată tematica „ Cu privire la problemele de drept ce vizează judecarea cauzelor contravenționale”, nefiind prevăzute subiectele necesare studiului respectiv pentru formarea și dezvoltarea capacităților profesionale.

Or, spre deosebire de structura modulară utilizată la INJ până 01.10.2016, cea prezentă nu presupune studierea fundamentală a disciplinelor dreptului contravențional și a practicii judiciare contravenționale.

Remarcăm că o parte componentă a planurilor de formare inițială și continuă, începând cu data funcționării INJ – 01.09. 2007 și până la data de 30.09.2016, au constituit disciplinele ce vizează dreptul contravențional, care, pe bună dreptate, s-au bucurat de atenția cuvenită din partea factorilor decizionali și, respectiv, de interesul deosebit din partea destinatarilor. Aceste planuri au beneficiat de o expertizare valoroasă din partea Consiliului Europei în cadrul Programului Comun al Consiliului Europei și Comisiei Europene

privind sporirea independenței, transparenței și eficienței justiției în Republica Moldova, fiind însoțite de curriculum-urile și suporturile de curs elaborate, precum și de lucrări practico – științifice de o valoare certă în domeniul dreptului contravențional.

Acest volum apreciabil de lucru efectuat în sprijinul formării profesionale inițiale și continue, de rând cu faptul că reprezintă costuri sociale și umane semnificative estimate la consumul mare de energie intelectuală, de resurse de timp și financiare, constituie o sursă temeinică de cunoaștere și înțelegere, de interpretare și aplicarea normelor contravenționale, astfel, prin tematica, conținutul și structura lor, cu referire la legislație și la practica judiciară, la jurisprudența CtEDO, oferă cunoștințe profunde și abilități necesare atât pentru audienții INJ, cât și pentru judecători.

În contextul dat, profitând de ocazie, reiterăm demersul practico – științific cu privire la „Dreptul contravențional”, ca discipline autonome în cadrul INJ, înaintat la 30 octombrie 2017, reamintind că demersul respectiv nr. 5283 din 31 octombrie 2017a fost aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.

În scrisoarea nr.3256 din 15.11.2017, semnată de doamna Nina Cernat, Președinte interimar al Consiliului Superior al Magistraturii, cu referire la acest demers, se comunică: „... Consiliul Superior al Magistraturii, în conformitate cu art. 4 alin. (2) lit. c) din Legea nr.947 din 19 iulie 1995 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, va veni cu propunerea către Consiliul Institutului Național de Justiție privind restabilirea disciplinelor ce vizează „Dreptul contravențional” în Planul de formare inițială a candidaților la funcția de judecător în cadrul Institutului Național de Justiție”.

Cu regret, până în prezent nu s-a acordat deplină eficiență propunerii CSM menționate, dat fiind că nu este soluționată integral de INJ. Or, includerea în Planul de formare inițială pentru anii 2017 – 2019 a modulului „Examinarea în primă instanță a pricinilor civile și contravenționale” nu este o soluție fericită, de vreme ce materia contravențională este total diferită de materia civilă, după natura juridică, după conținutul normativ de reglementare, după subiecții și obiectul raporturilor juridice, după procedura de judecare etc.

În acest sens, relevantă este jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, ce vizează hotărârile contra R. Moldova: Hotărârea Ziliberbeg c. Moldovei din 01 februarie 2005; Hotărârea Guțu c. Moldovei din 7 iunie 2007; Hotărârea Russu c. Moldovei din 15 august 2008; Hotărârea Hyde Park c. Moldovei din 7 aprilie 2009; Hotărârea Masaev c. Moldovei din 12 mai 2009; Hotărârea Fomin c. Moldovei din 11 octombrie 2011; Hotărârea Brega și alții c. Moldovei din 24 decembrie 2012. Înalta Curte de la Strasbourg a statuat că contravenția, ca faptă prejudiciabilă, intră în sfera noțiunii de „materie penală”, fiind plasată în domeniul legislativ și jurisprudențial extra-penal– contravențional.

Pe această linie de gândire juridică, salutând Hotărârea CSM nr. 76/4 din 26 februarie 2019 „Privind delegarea unor judecători pentru participare în calitate de formatori la seminarele „Metodologia întocmirii actelor procedurale penale și contravenționale”, considerăm, totuși, de a dezvolta această acțiune în cadrul INJ, în sensul de a ramifica și, respectiv, de a oferi autonomie studiului „Metodologia întocmirii actelor procedurale contravenționale”, precum și de a organiza seminare atât pentru asistenți judiciari și grefieri, cât și pentru judecători.

În context, reiterăm propunerea cu privire la restabilirea tematicii „Drept contravențional” în Planul modular de formare continuă a judecătorilor și procurorilor pentru anul 2019, exprimând dezacordul cu motivele invocate în scrisoarea nr.730 – INJ din 20.12.2017, semnată de doamna Diana Scobioală, Director INJ, potrivit căreia „... această tematică coraportată la alte domenii specifice de instruire a fost mai puțin solicitată de destinatarii instruirii continue, fapt care a determinat includerea în Plan a altor subiecte, ponderea cărora, potrivit aceluiași Raport de determinare a necesităților de formare continuă a judecătorilor și procurorilor, a fost mai mare.”

Or, jurisprudența națională și cea convențională nu prevede criterii pentru delimitarea, sub aspect de importanță și necesitate de aplicare practico - științifică, a materiei contravenționale de materia penală, civilă, economică, administrativă, etc. Totodată, statistica judiciară demonstrează că numărul cauzelor contravenționale aflate pe rolul instanței judecătorești: de fond sau de recurs, este cel mai mare în raport cu alte categorii de cauze, iar ponderea problemelor de drept contravențional cu care se confruntă instanța de judecată nu este mai redusă decât cea a problemelor ivite la judecarea cauzelor penale, civile, economice, administrative.

Din practica de judecător și formator la INJ, în cunoștință de cauză afirm că în perioada 2007 – 2016, în cadrul procesului de instruire continuă, tematica cu privire la materia contravențională se bucura de un interes enorm și sporit în rândurile judecătorilor și procurorilor, interes profesional care se menține până în prezent.

În context, sunt mult așteptate și binevenite seminare cu tematică contravențională: „Examinarea problemelor de drept cu care se confruntă instanța de fond la judecarea cauzelor contravenționale”; „Examinarea problemelor de drept cu care se confruntă instanța de recurs la judecarea cauzelor contravenționale”; „Examinarea problemelor de drept cu care se confruntă instanța de revizuire la judecarea cauzelor contravenționale”; „Practica judiciară cu privire la judecarea cauzelor contravenționale, prin prisma jurisprudenței CtEDO în hotărârile contra R. Moldova”; „Practica judiciară cu privire la judecarea cauzelor contravenționale prin prisma hotărârilor Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor norme din Codul contravențional”; „Cu privire la redactarea hotărârii judecătorești pronunțate în cauza contravențională” și altele.

Fiind pus accentul pe un domeniu prioritar stabilit prin politici juridice strategice și prin dinamica procesului legislativ, jurisprudenței naționale și celei a CtEDO, în sistemul educațional juridic disciplinele de drept contravențional trebuie să ocupe locul cuvenit, alături de disciplinele de drept penal, civil, administrativ, etc.

Este necesar de conștientizat că în sistemul de drept al R. Moldova, dreptul contravențional este constituit ca ramură de drept, ca lege contravențională, ca jurisprudență contravențională și ca știință juridică.

Importanța educației juridice în domeniul contravențiilor este menționată și de domnul Mihai Poalelungi, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, Președintele Curții Constituționale, relevante fiind considerentele expuse în prefață la culegerea „Modele de acte judecătorești în procesul contravențional”: „Deși se pare că nu i se acordă tot timpul atenția cuvenită în învățământul juridic, domeniul contravențiilor prezintă o importanță deosebită mai ales din perspectiva Convenției Europene a Dreptului Omului...”

Prin urmare, în cadrul INJ se impune restabilirea autentică, nu formală, a disciplinelor: „ Administrarea cauzelor contravenționale”, „ Metodologia redactării hotărârii judecătorești contravenționale” și „Simulări de procese contravenționale”, ca cursuri modulare autonome, precum și a tematicii de drept contravențional, ca materie specifică pentru instruire continuă.

Actualitatea și importanța problematicii abordate merită o examinare mai extinsă și mai detaliată a aspectelor de drept semnalate, de aceea sperăm ca demersul dezvăluit să suscite interesul practico - științific al opiniei publice și, în acest fel, să aibă un ecou puternic în serviciul jurisprudenței, științei juridice și legislației, prin susținere instituțională și dezvoltate profesională.

Dimensiunea problemelor de drept contravențional, așezate, în principal, sub semnul înfăptuirii actului de justiție contravențională, prefigurează restructurarea fundamentală a jurisprudenței, științei juridice și legislației, astfel, în contextul problematicii abordate, pledăm pentru o nouă concepție cu privire la hotărârea judecătorească pronunțată în cauza contravențională, prin prisma aspectelor elucidate: jurisprudențial, educațional – profesional și normativ. Aceasta a fost, de altfel, scopul principal care a jalonat demersul formulat în articolul respectiv.